

Hart gongur neyðin á teir

Nú aftaná at landsstýrið hevur fingið viðkað veiðirættindi Føroyinga so munandi í Grønlandi, sum vit áður hava greitt frá her í blaðnum, er tað at hoyra, sum tjóðveldis- og fólkaflokks oddafiskarnir vóru stungnir, so leika teir í nú.

Henda botan av veiðirætti og líkindum okkara í Grønlandi kom teim so óvantað — eingin teirra hevði droynt um, at Føroyingum skuldu eydnast at bróta hol á stongsilin í Grønlandi.

Fólkafloksmenn sótu í 8 ár í landsins stýri, men eingin teirra rætti hond frá síðu fyrri at vinna okkum okkara nátturliga rett í Grønlandi.

Men nú veruliga nakað munandi er vunnið á hesum øki — um enn ikki á mál — nú vita teir ikki hvørjvyr ein beini teir skulu standa á av øði yvir tann framburð ið her er hendur. Alt gera teir til at vera einkisvert ella nógv verri, enn tað var áður.

Teir hava nú ríkið stjórnmálar fyrri teim ymsu vinnufeløgum saman til fundar at gera eina »samtykt«.

Og skipara, reiðara, fiskimanna, maskinista og motorpassara felaganna stjórnir lata seg reka, og í »samtykt«, sum vit prenta her niðanfyrri, sýna teir sín óbúnaskap og ókunneika um tev mál, teir handfara á fundi og »siggja við eygum frá øðrum«, sum skaldið kvað á sinni. Ella rættari, eru starblindir.

Og her er so samtyktin av 19. november 1959.

»Felagsstjórnir Føroya skiparafelags og reiðarafelags, Føroya fiskimannafelags, Føroya maskinistfelags og Føroya motorpassarafelags á fundi í Tórshavn 19. november 1959 gera einmælt hesa samtykt:

Felagsstjórnirnar áttala harðliga, at feløg okkara heilt hava verið hildin uttanfyrri ter samráðingar og sáttmálagirðir, sum hava verið um veiðirættindi okkara í Grønlandi í ár.

Sáttmálin, sum Føroya landsstýri gjordi við grønlenska landsráðið í Godthåb 28. august í ár, loysir ikki teir trupulleikar, sum føroysk fiskiveiði nú er komin út í — í 1959 er veiðimongdin einans 2/3 av veiðimongdini í 1958 —, men kann sáttmálin tvørtur ímóti, verður hann forður út í æsir, koma at gera fiskivinnu og vinnulívi landsins sum heild stórrí skaða enn gagn.

Feløg okkara viðurkenna ikki nokur høft á fiskiveiði Føroyinga í grønlenskum sjógv, uttan reglur sum settar eru fiskistovnum til verndar, t. d. bann móti troling o. t., og vit krevja limum okkara rett til at veiða við huki hvar sum helst í grønlenskum sjógv.

Sambært lóg nr. 277 frá 27. mai 1950 eigur forsetisráðharri Danmark ar lógarheimild til at áseta undir hvørjum treytum aðrir enn í Grønlandi fastbúgvandi ríkisborgarar kunnu fáa loyvi til at reka m.a. fiskiveiði í grønlenskum sjógv innanfyri sjómærk. Heitt verður á landsins myndugleikar at fáa úr gildi sáttmálan frá 28. august 1959 og í staðin út vegna Føroyingum óskerd fiskirætti-

indi hvar sum helst í Grønlandi, bæði vestanfyrri og eystanfyrri.

Vit spyrja lógmann, hvat hann heldur um hesa »samtykt«. Hann svarar, at eingin sáttmáli er undirskrivaður av Føroya landsstýri hesum viðvíkjandi, og at tað tí ikki ber so væl til at siga hann navn. Men grønlenska landsstýrið hevur samtykt tey veiði og vinnurættindi, Føroyingar nú arbeiða undir í Grønlandi.

Tað tykist okkum, og óivað mong um øðrum lógið, at teir leiðandi mennir innanfyri føroysku vinnulívið skulu lata seg draga so eftir oyrunum av nokrum politiskum upp viglarum, at teir leggja navn til eina so misvisandi og ósanna »samtykt«, uttan at kanna eftir um tað grundarlag, hon er bygd á, er ein veruleiki. 3. stk. í »samtyktini« ber í tað borðið at gera fundarmenninar láturligar. — Hon sigur frá, at »sáttmálin« við Grønlendingar um viðkað fiskiøki kann koma at gera fiskivinnuni og vinnulíkindum okkara stórri skaða enn gagn. Ja, ein hevur varhugan av, at teir vilja kasta landsstýrinum fyrri, at veidan í ár var tróðing minni enn í fjør.

Íslendskur trolari á land

Mikukvöldið, tá íslendski trolarin »Norðlendingur« var farin frá bryggju á Tvøroyri, har hann hevði verið eftir 10 monnum, barst so á, at hann sigldi á land á grynnuni á Litla Hólmi, á Trongisvágssfirði, beint yvirav bryggjunni.

Tað bar ikki til sjálvur hjá trolaranum at koma av aftur men Glyvra sluppinn »Minnie« kom til hjálpar og kl. 8 á morni varð trolarin komin av aftur.

Hann lekur illa, hevur í hvuvsu er 3 hol í botninum. undir maskinuni, ketlinum og oljutangarnir leka.

Góðar ísfiskasølur

Hósdagin vóru tver góðar sölur í Grimsby. Tað var Borgin, sum seldi 1.236 kit av bátafiski fyrri 8.433 stp. og Grunningur sum seldi 599 kit av bátafiski og fekk 4.219 stp. Sjørðarberg kom ikki inn í Føroyum á veg av fiskiskapi, teir rokna við at hava um 2000 kit og selja beinleiðis í Onglandi, væntandi mánadagin.

Brúðleyp:

Í dag giftast í Hampen í Jyllandi frúgvín Olga Skovgaard Jensen og Martin Frederiksen úr Havn. Adressan er: Hampen, Jylland.

Allir menn vita, at is- og veðurlíkindini í Grønlandi vóru út av lagi vánalig í ár. Men tað mátti tó borðið illa til at brigsla landsstýrinum hetta eisini.

Landsstýrið arbeiðir málvist fyrri at veita Føroyingum somu rættindi í Grønlandi, sum Grønlendingar hava í Føroyum. Tær samráðingar, sum fóru fram í ár í Grønlandi, hava borðið so væl á tað borðið, at sjálvt argastu mótstøðumenn landsstýrisins standa þúra bilsnir yvir tað, sum vunnið varð á hesum øki, har teir sjálvir ikki bjóðaðu til at royna at fáa nakran bata, tí teir hildu tað vera þúra ógjørligt at vinna fleiri rættindi har.

Málið er at vinna fullar sómðir í Grønlandi, og arbeiðið verður miðvíst fyrri at rökka hetta; men tað gerst ikki við rakstrarópum og ósingum — tað kann tvørtur ímóti forkoma málinum at spjaða út ósakliga undirbygdar »samtyktir«, ið einans ella fyrri meginpartin eru ætlaðar til inn-tøku fyrri politiskar ósingaflokkar, ið ongar greiðar gøtur eiga sær at ganga.

Merkiligt er at siggja, at fyrsta navnðið, ið skrivað er undir hesa »samtykt« er Óla Jákup Jensen, fyrrverandi landsstýrismaður, sum í síni landsstýristíð ikki rætti hond frá síðu fyrri at bota um kor og veiðirætt Føroyinga í Grønlandi.

Brandpumpurnar hjá tvørámonnum máttu takast til hjálpar at halda trolaran lens.

Jólabøkurnar

Enn eru tær føroysku jólabøkurnar ikki útkomnar, og tað man neyvan fara at verða so heilt tíðliga, tær koma í ár; men tær donsku eru longu komnar, tær frá Grønvald og Fynbos Forlag. Og her er fyrst at nevna Ved Julelampens Skær, 112 blaðsíður. Ein bók, ið hevur verið nógv keypt og væl umtøkt í Føroyum. Frá sama forlag eru útkomnar barnajólabøkurnar: Historiebogen, Den lille Historiebog og Børnenes lille Julebog.

Datt niður

Síðsta leygarkvöld hendi óhapp í Tórs havn. Brynjer Gregoriussen, elektrikari, arbeiðdi uppi í einum jarnsteyra á Vaglinum. Myrkt var, og tá hann hevði loyst leðurreimina av sær og skuldi fara niður úr mastri, bar hann við ein streymleiðandi tråd frá einum øðrum steyra, ið lá ov nær mastri, hann var uppi í. Hann fekk streym ígjøgnum seg og datt eftir høvðinum niður á grótantin á gongubreytini — væl einar 6 metrar. — Skallabeinnið brotnaði, og hann varð fluttur á sjúkrahúsið beinanvegin.

AFTUR EITT NÝTT FAR

Línubáturin, Seglhús menn í Klakksvík hava latið byggja í Noreg, skuldi sigla heim til Føroya í nátt.

Ymist

Tjaldur, sum skuldi fara til Keypmannabavnar í gjár, fer ikki avstað fyrr enn einaferð í dag. Tað hevur verið ið tarna av veiðið. Nógur farmur fer við m. a. klippfiskur.

Grimur Kamban seldi í gjár í Onglandi, hann fekk 3142 stp. fyrri 571 kassar.

Beinir selir ætlandi í dag.

Stór sprengivanlukka hendi fyrradagin í Jokohama, Japan. Tað var í einari lóðurverksmiðju, vanlukkan fór fram.

Fleiri mannalív lóust eins og nógv vóru serd.

Í Hollywood eru menn komnir framá málningar, ið fyrri 14 árum síðan vóru fluttir úr Italiu til Ameríka. Málningarnir verða hildnir at hava virði av 70000 mill. — harav tann eini 10 mill. Hetta er størsta málningarsavnið í nýggjari tíð, ið menn eru komnir framá, har eru m. a. málningar av kendum Ítalskum listamönnum sum Raphael og Michelangelo.

Veiðrið hevur verið ólagaligt í vikuni. Í gjár var so sjakst, at bert Sigmundur sigldi í rutu.

STAKK VIÐ KNÍV

»Gev ikki druknum manni knív ella óðum manni svørð.« tóku teir gomlu til: Týsdagin varð í Havn ein 25-ára gamal maður dómur til 4 mánaða fongsl fyrri at hava stungið ein politist í fótin við knívi. Henda hending fór fram 12. september í ár. Stungan var 4—5 cm djúp, og politisturin er ikki arbeiðsføru aftur enn.

Stjórnarskiptið í Íslandi?

Íslendski forsetisráðharri Emil Jónsson hevur nú sagt starvið frá sær. Hann hevur sum kunnugt verið forsetisráðharri í minnilutastjórn javnaðarmanna, ið hevur sitið millum valini og nakað frammanundan.

Forseti Íslands hevur tó biðið Emil verða sitandi til nýggj stjórn er skipað.

Menn vænta, at Ólavur Thors, fyrrv. forsetisráðharri fer at gera stjórn saman við javnaðarmönnum, hann er formaður sjálvstæðisflokksins.

HAVNAR ARBEIÐSMANNAFELAG

Hevur flutt skrivstovu sína í nýggju hús Føroya Banka, fyrstu hædd.

Húsið, har skrivstovan hevur verið, Vesttovan, kallað, skal verða flutt út á eystara kaiøki, har limirnir skulu nýta tað til skýli.

— Hvør man hava skrivað hyrdabrevið »Samtyktine«?

— Tað man helst vera Erlendur Rask.

— Heldur tú tað? Tá mátti tað líka væl kunnað verið Tummas Egede.